

Kullanhuuhdonnan lupapäätöksiä sujuvoitettava

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on antanut 1.9.2016 kaksi päätöstä liittyen Saamelaiskäräjien kultanhuuhdantalupapäätöksistä tekemiin valituksiin ja hylännyt saamelaiskäräjien valitukset. Päätöksissä todetaan kaivosviranomaisen (Tukes) kultanhuuhdantaluvat lainmukaisesti valmistelluiksi.

Saamelaiskäräjät ovat tehneet 2012 lähtien sarjatuotantomaisesti kymmeniä valituksia kultanhuuhdantalupapäätöksistä. Suurin osa valituksista on koskenut koneellista kullankaivua, mutta osa koskee pienimuotoista imuri- ja lapiokaivua. Aiemmin Saamelaiskäräjät eivät valittaneet saamelaisten kullankaivajien lupapäätöksistä, mutta julkisen arvostelun jälkeen yhdestä saamelaisen kullankaivajan lupapäätöksestä on nyttemmin valitettu.

Valitustehtäily on herättänyt runsaasti julkisuutta ja kaivoslakia on tämän asian vuoksi jo kaksi kertaa muutettu. Vuonna 2011 voimaan tullut kaivoslaki antoi alun perin mahdollisuuden toiminnan määräaikaistarkastuksen yhteydessä keskeyttää valituksella työt, vaikka mitään moitteita yrittäjän toiminnasta ei olisi esitetty. Mm. tällaiset kohdat ovat lainsäädännöllä korjattu.

Valituksissa on viime vuosina keskitetty siihen, että kuinka paljon kaivosviranomaisen tulee tutkia kullankaivun vaikutuksia saamelaisten kieleen ja kulttuuriin ennen lupapäätöstä. Nyt PS-HAO on päätöksessään todennut, että Tukes on toiminut lain edellyttämällä tavalla.

Saamelaiskäräjät ei ole osallistunut saamelaisvaikutusten selvittämiseen lupaprosessin aikana – ainoastaan valittanut lupapäätöksen jälkeen sillä perusteella, että asiaa ei olla riittävästi selvitetty.

Lapin Kullankaivajain liitto on helpottunut päätöksestä.

”Valituspainajainen on kestänyt neljä ja puoli vuotta. Asia on koskettanut eri tavoin yli neljääkymmentä kullankaivajaa. Meidän on ollut mahdotonta käsittää, kuinka moitteettomasti jopa vuosikymmeniä toiminut kullankaivaja on joutunut keskeyttämään työnsä, kun määräaikatarkastelusta on voitu valittaa. Valituksia ei ole yksilöity, eivätkä ne kohdistu kehenkään sinänsä, vaan argumentoinnin perustana ovat olleet väitetyt kulttuuriset yhteisvaikutukset yhdessä mm. metsä-, energia- ja matkailuteollisuuden kanssa.”

toteaa kullankaivajaliiton edunvalvonnasta vastaava Antti Peronius.

Valitusten takia ovat työt keskeytyneet pisimmillään viideksi vuodeksi. Nyt päätöksensä saaneet asiat on pantu vireille alkuvuodesta 2012.

”Kaivoslaki velvoittaa tarkastelemaan kullankaivun vaikutuksia yhdessä muiden maan- ja luonnonkäytön vaikutusten kanssa, ennenkuin lupapäätöstä voidaan jatkaa. Alueella,

johon ennestään on jo vaikuttanut voimaperäinen metsätalous ja energiateollisuus, kullankaivun vaikutus on miljoonasosia. Nyt Saamelaiskäräjät on sitten esittänyt että tämä meidän aiheuttamamme miljoonasosa on juuri se, joka vaarantaa heidän kielensä ja kulttuurinsa,” Peronius jatkaa.

”Onkohan ihan oikein, että muutamaan hehtaariin kohdistuva kullankaivu on sellainen hanke, jonka yhteydessä näitä laajoja selvityksiä pitää tehdä. Toki niitä voidaan tehdä ja varmaan isompien hankkeiden yhteydessä ehdottomasti tuleekin tehdä, mutta nyt niitä asioita tehdään pienkullankaivajan lupamaksuilla.”

”Jäsenistömme ihan aiheesta kyselee, että onko tällainen pienyrittäjien kiusaaminen ja taloudellisen ahdingon rakentaminen oikea tapa ajaa hyvää asiaa. Saamelaiskäräjät ovat saaneet tämänkin asian selvittelyyn satoja tuhansia euroja varoja, mutta mitään selvittelyä ei olla tehty eikä kaivosviranomaisen selvittelyyn ole osallistuttu – varat on käytetty valitustehtailuun, eikä rakentavaan toimintaan. Nyt vielä saamelaisten varoja kuluu meikäläisten oikeudenkäyntikuluihin, mikä tietenkin on oikein meikäläisiä ajatellen, mutta vastuullisen verovarojenkäytön näkökulmasta se vetää surulliseksi.”

”Minä itse suhtauduin aiemmin erittäin myönteisesti saamelaisten tavoitteisiin ja uskon suurimman osan kullankaivajista ajatelleen samoin – näiden neljän vuoden ja kymmenien valitusten jälkeen useimpien näkemys Saamelaiskäräjistä on muuttunut. Ei voi olla oikein, että yhden ryhmän etuja pyritään ajamaan muita polkemalla. Ei se voi olla oikein, eivät historiankaan vääryydet sellaista oikeuta,” Peronius pohtii.

Lisätietoja:

*Antti Peronius, geologi, III-sukupolven kullankaivaja ja LKL ry:n edunvalvontavastaava
osoite: Alempi Mulkkujärvi, Ivalo
puh: 050-4362316
antti.peronius@kullankaivajat.fi*

ps.

minulta saa myös asiakirjakoosteita, jossa on alkuperäiset hakemukset, kaivosviranomaisen päätökset, valitukset ja lopulliset HAO:n päätökset.